

mondok mindazoknak, akik segítettek, tájékoztattak, hogy betekintést nyerjek egy népközösség nem felhőtlen múltjába és jelenébe.

Fekete Árpád, Szováta

*****

Készülődjünk...

*Lassacsán ideje a karácsonyi ünnepekre s az Újévre gondolni. Lássuk az egyik legfinomabb örmény édességet, a határozottan fogrontó **Dalauzit**, annak is egyik receptváltozatát.*

Hozzávalók: egy liter méz, 2 dl mák, 2 dl dió (darabolt) és 5 dkg színes mentolos cukorka (promenszli). A mézet felforraljuk, beletesszük a diót és mákot, kicsit pirítjuk, majd vízzel vagy olajjal meghintett deszkára kanalanként kirakjuk, meghintjük cukorkával és vizes kézzel ellapítjuk.

Különösen szilveszterkor kedvelt édesség.

*****

Erdélyi örmény közmondás

Minél több követ dobsz a kutya után, annál többet ugat.

Inschären álsád khár tháblisz sáné edeváncz, ánychären álsád gihácse.

*****

Újabb magyarörmény dokumentumkötet

A Bécsbe elszármazott dr. Száva Tibor Sándor tollából jelent meg az a monográfia, amelynek tartalmát címe teljes mértékben elárulja: *Szépvízi magyarörmények nyomában*. Olyan vaskos tudományos munkáról van szó, amelynek lényege a Csíkszépvízre került örmény közösség bemutatása, a családfák részletes és hiteles ismertetése, az 1723-ban elkezdődött anyakönyvi bejegyzések adatainak közzététele. Nem lehetett könnyű feladat kibogozni az összekuszálódott szálakat, de a szerzőt hajtotta az ősök iránti tisztelet és az a szándék, hogy megörökítse egy végleges beolvadásra ítélt rendkívüli embercsoport történetét.

Ugyanakkor nem mulasztja el feleleveníteni az ide vonatkozó történelmi tudnivalókat; a hányatott sorsú örménycsoportok több hullámban történt erdélyi honfoglalásának körülményeit, a csíkszépvízi örmény gyökerek kialakulását, és a magyarörmény ősök nyelvét. Moldvából 1668-69-ben 330 fő (kb. 45 család) telepedett le ebben a faluban, kereskedő és kézműipari foglalatosságukkal új szint hozva az ottani közösségbe, ahova 1742-ben az orosz-török háború elől újabb háromszáz fő menekült, de ezek javarésze utána más erdélyi örmény településeken állapodott meg. Csíkszépvízen akkoriban 34 magyarörmény családot tartottak számon. A legutóbbi, 2002-es népszámláláson viszont már alig 4 fő vallotta magát ehhez az érdekes népcsoporthoz tartozónak...

Ö.I.B.

Utánnnyomás, Szabadság 2003. okt. 3.

*****

Gergely Katalin

„Sátorát letettem a romló testemnek...”

„Mert a legárvább akinek
még halottai sincsenek
bora ecet könnye torma
gyertyájának is csak korma

álldogálhat egymagában
kezében egy szál virággal
mert a legárvább akinek
még halottai sincsenek."

Kányádi Sándor: Halottak napja Bécsben

November első napjaiban, Mindenszentek és Halottak napjára ünnepi díszbe öltözik a keresztény világ minden temetője. Vidékenként és felekezetenként változóan 1-jén vagy 2-án gyászszertartásokat végeznek a halottak üdvösségéért, a sírokat virágokkal díszítik, és gyertyát gyújtanak az elhunyt hozzátartozók emlékére.

Magát az ünnepet bencés szerzetesek terjesztették el közel egy évezrede. Odilo cluny apát 998-ban rendelte el, hogy amint november 1-én Mindenszentek napját tartják meg, „úgy a következő napon minden halottak emlékezete tartassék”. Néhány évvel később XIX. János pápa az egész kereszténység ünnepévé tette. Magyarországi meghonosodását a XVI. század elejéről az Érdy kódex őrzi: „immáron léssen emlékezet halottak napjáról”. Ezen a napon misét mondtak az elhunytakért és körmenetet tartottak a templomokat körülvevő temetőkben. A reformáció után Luther eltörölte a katolikus ünnep megtartását és a különböző protestáns egyházak sokáig nem is emlékeztek meg róla; azonban a halál és a gyász annyira egyetemes érvényű, hogy idővel a református hívek is igényelték a halottakról való külön megemlékezést. A XIX. században már egyre több helyen emlékeznek meg Halottak napján elhunyt szeretteikről, s bár a protestáns egyház eleinte tiltotta, idővel hallgatólagosan tudomásul vette, elfogadta az ünnepet. Némi különbség azért van a felekezetek között: míg a katolikusok általában november elsején, Mindenszentek ünnepének, az összes üdvözültek emléknapjának estéjén mennek ki a temetőbe, addig a reformátusok november másodikán, Halottak napján látogatják meg szeretteik sírját.

Ma már a társadalom legszélesebb rétegeiben is elfogadott lett „a temető legnagyobb közösségi ünnepe” - a Halottak napja, felekezettől, hittől függetlenül. Természetesen ma is vannak, akik számára nincs különösebb jelentősége a napnak: a zsidók és a neoprotestáns felekezetek távol maradnak.

Gergely Katalin „Sátorát letettem a romló testemnek...” Halottas és temetkezési szokások, Gyergyószentmiklóson, Pro-Print Könyvadó, Csíkszereda 2000

*****

Újra a Reménység szigetén

Virágdíszbe öltözött a város. A kegyelet virágainak díszébe. Kerepesi, Farkasréti, Rákoskeresztúri és még sok más temető bejáratánál, virágüzletek előtt, utcasarkokon, aluljárókban kínálják, árulják a szebbnél szebb krizantém csokrokat, a fehér „babától” a halványlila „borzos” szirmúakat és még sok más őszi virágot, amit a virágkultúra az évek folyamán kitenyésztett.

Még az időjárás is jobbra fordult. A ködös - zimankós esőt hozó felhők elvonultak, barátságosabbá téve az égboltot.

Az ERDÉLYI GYÜLEKEZET idén is megtartotta sajátos ünnepét a Reménység Szigetén, a hagyományos ERDÉLYI Halottak Napját, november 1-én, Mindenszentek ünnepén, amellyel lehetőséget biztosított minden Magyarországon élő erdélyi származásúnak, aki nem tudott ez alkalomra hazautazni világításra, hogy gyertyagyújtással, virágok elhelyezésével emlékezzen erdélyi földben nyugvó szeretteire.

Istentiszteletet és szentmisét hallgathattunk, illetve vehettünk részt reggel 9 - du. 17 óra között, amelyeket Nemes Csaba E. Gy. lelkész, Herman János nagyváradai lelkész, Sántha Ibolya E. Gy. katekista, Marton Zsolt prefektus/papi szeminárium/ végül Zalatnay István E.